

HOVEDDEL II: OVERSIKT OG ANALYSER

De ulike økonomiske oversiktene for økonomiplanen er tatt inn i hoveddel VI i rosa bok og kommenteres ikke nærmere her. I hoveddel I i rosa bok fremgår de obligatoriske skjemaene etter gjeldende forskrifter om årsbudsjett. I rosa bok hoveddel II har en i tillegg tatt inn de økonomiske oversiktene for drift og investering, jf. budsjettforskriftens vedlegg 3 og 4.

2.1 Basis netto driftsutgifter

Basis netto driftsutgifter er et uttrykk for hva det koster å opprettholde dagens virksomhet uten å foreta endringer i standard eller aktivitetsnivå. Basis driftsutgifter vil dermed være budsjettet i 2010 korrigert for tiltak som settes i gang eller som er vedtatt satt i gang i 2010, samt endringer som kommer som en følge av endringer i rammevilkårene mv. Videre er ekstraordinære forhold knyttet til 2010 trukket ut fra basis drift.

Tabell 2.1.1 Konsekvensjustert budsjett, basis netto driftsutgifter 2011-2014 (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
10. Pol.styringsorganer mv.	10 624	9 114	10 423	9 114
11. Adm. og fellesutgifter	98 431	97 533	97 533	97 533
20. Barnehage	152 073	152 113	152 113	152 113
30. Undervisning	332 765	332 107	331 652	331 167
40. Pleie- og omsorg	360 012	360 237	360 237	360 237
50. Barnevern	35 464	35 474	35 474	35 474
51. Sosiale tjenester	49 897	49 903	49 903	49 903
52. Helsestasjoner	13 662	13 736	13 736	13 736
55. Kultur og fritid	19 712	19 712	19 712	19 712
56. Kulturskole	5 544	5 544	5 544	5 544
57. Bibliotek	6 598	6 598	6 598	6 598
60. Brann	17 082	17 182	17 182	17 182
61. Landbruk	4 940	4 858	4 799	4 799
62. Teknisk drift	26 455	26 674	26 674	26 043
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	2 930	2 930	2 930	2 930
70. Kemnerkontoret	5 492	5 492	5 492	5 492
71. Servicesenter	6 008	5 973	6 008	5 973
80. Renhold	47 620	47 620	47 620	47 620
81. Bygg og eiendom	69 275	70 319	71 838	71 295
82. Matproduksjon	15 081	15 081	15 081	15 081
87. Overføringer	20 400	20 359	20 359	20 359
88. Tilleggsbevilgninger	60 942	54 556	54 556	54 556
89. Felles motpost kalkulerte poster mv.	-39 463	-44 936	-46 709	-46 679
Sum netto driftsutgifter	1 321 544	1 308 179	1 308 755	1 305 782

Tabellen over viser hvordan kommunens netto driftsutgifter vil utvikle seg dersom det ikke iverksettes nye tiltak i løpet av perioden. Dette uttrykket for basis netto driftsutgifter (inklusive sosiale utlån) er grunnlaget når de respektive budsjettammer for virksomhetsområdene settes opp, jf. tabellen i del 2.2 som begynner på neste side.

2.2 Driftstiltak 2011 - 2014

I tabellen under er det listet opp nye driftstiltak som foreslås i økonomiplanperioden; dvs. de tiltak som utgjør endringer i forhold til basis drift. I oppstillingen inngår både tiltak som belaster driftsrammen og som frigjør driftsmidler.

Tabell 2.2.1 Driftstiltak 2011-2014 (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
Basis netto driftsutgifter	1 321 544	1 308 179	1 308 755	1 305 782
DRIFTSTILTAK				
10. Politiske styringsorganer				
Reduksjon driftsutgifter og godtgjørelser	-127	-127	-127	-127
Reduksjon av budsjettet til forvaltningsrevisjon	-50	-50	-50	-50
Godtgjøring folkevalgte	-350	-350	-350	-350
Sum	-527	-527	-527	-527
11. Adm. og fellesutgifter				
Økte leieinntekter	-193	-193	-193	-193
Generelt prosentvis kutt	-632	-632	-632	-632
Justering merverdiavgift	-60	-60	-60	-60
Øvrig reduksjon i driftsbudsjettet	-77	-77	-77	-77
Overføring av 0,5 årsverk fra kart og byggesak	278	278	278	278
Økning av utgifter for legevakt	767	767	767	767
Drift av internett/intranett	100	200	200	200
Opprettelse av 0,5 årsverk juridisk rådgiver i organisasjonsseksjonen	200	200	200	200
Egenandel boligsosialt utviklingsprogram (BoSo)	0	430	565	750
Opprettelse av 1 årsverk webredaktør	0	0	0	0
Økning av budsjettet for fysioterapi	1397	1397	1397	1397
Sum	1 780	2 310	2 445	2 630
20. Barnehage				
Generelt prosentvis kutt	-229	-229	-229	-229
Inndragelse av 0,3 årsverk pedagogisk leder	0	0	0	0
Sum	-229	-229	-229	-229
30. Undervisning				
Generelt prosentvis kutt	-284	-284	-284	-284
Justering av momskompensasjon	-350	-350	-350	-350
<u>302 Nes ungdomsskole og RAUS</u>				
Deltidstilbudet på RAUS, inndragning av 2 årsverk	-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
<u>326 Stavsberg skole</u>				
Opprettelse av 0,3 årsverk merkantil stilling	137	137	137	137
<u>342 Voksenpedagogisk senter</u>				
Opprettelse av 0,5 årsverk lektor ifm undervisning asylanter	270	270	270	270
Refusjon IMDi og Fylkesmannen ifm opprettelse av 0,5 årsverk	-270	-270	-270	-270
<u>399 ufordelt ramme undervisning</u>				
Justering ifm stillingsøkning Stavsberg skole	-137	-137	-137	-137
Skolebytte og skoleskyss	-50	-100	-150	-200
Sum	-1 934	-1 984	-2 034	-2 084

40. Pleie og omsorg				
401 Omsorgsdistrikt Moelv				
a) Styrking av bevilgningen til unge ressurskrevende brukere	1 704	1 704	1 704	1 704
b) Styrking av diverse driftsarter	525	525	525	525
c) Opprettelse 0,5 årsverk omsorgsarbeider	200	200	200	200
d) Avslutte kommunal dosering for hjemmeboende brukere	-100	-100	-100	-100
e) Multidose - effektivisere sykepleierressurs	-250	-250	-250	-250
f) Redusert bruk av overtid	-100	-100	-100	-100
g) Reduksjon medisinsk forbruksmateriale	-43	-43	-43	-43
h) Ekstra husleieinntekt - en leilighet	-180	-180	-180	-180
i) Økt månedsavgift trygghetsalarmer	-67	-67	-67	-67
j) Støttekontakter - gruppeorganisering	-200	-200	-200	-200
k) Redusert ekstrahjelp	-221	-221	-221	-221
l) Økt refusjon sykepenger	-150	-150	-150	-150
m) Økning inntekt langtidsplasser	-400	-400	-400	-400
n) Generelt mindreforbruk basert på årsprognose 2010	-261	-261	-261	-261
o) Endring betalingsregulativet - praktisk bistand	-50	-50	-50	-50
405 Omsorgsdistrikt Nes				
a) Etablering av tilsynsordning for funksjonshemmede barn	141	141	141	141
b) Nødvendig styrking Rusletun aldershjem	218	218	218	218
c) Ubrukt 0,25 årsverk assisterende leder tas i bruk	120	120	120	120
d) Ombygging – redusert betaling langtidsopphold	100	50	0	0
e) Styrking av diverse lønnsposter	436	436	436	436
f) Styrking av post for reparasjon av leiebiler	62	62	62	62
g) Styrking av diverse driftsarter	135	135	135	135
h) Økt økonomisk handlingsrom/styrking av hjemmetjenestene	0	50	100	100
i) Avslutte kommunal dosering for hjemmeboende brukere	-152	-152	-152	-152
j) Effektivisere sykepleierressurs - dosering	-149	-149	-149	-149
k) Økt refusjon sykepenger	-65	-65	-65	-65
l) Vakant 0,26 årsverk dagaktivitet	-31	-31	-31	-31
m) Redusert ekstrahjelp legevisitt Sundheimen	-21	-21	-21	-21
n) Endring i betalingsregulativet - trygghetsalarm	-48	-48	-48	-48
o) Ekstra husleieinntekt – en leilighet	-62	-62	-62	-62
p) Effektivisering postkjøkken	-350	-350	-350	-350
q) Endring betalingsregulativet – praktisk bistand	-73	-73	-73	-73
r) Avslutte prioritert opplæringstiltak	-126	-126	-126	-126
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal				
a) Drift ny bolig for funksjonshemmede - opprettelse av 5,37 årsverk	1 931	1 981	1 981	1 981
b) Styrking av bevilgningen til unge ressurskrevende brukere	851	851	851	851
c) Styrking av post for sykevikarer	1 314	1 314	1 314	1 314
d) Styrking av post for overtid	221	221	221	221
e) Opprettelse av 0,5 årsverk saksbehandler forvaltning	227	227	227	227
f) Opprettelse av 0,86 årsverk omsorgsarbeider	402	402	402	402
g) Redusert bruk ekstrahjelp	-402	-402	-402	-402
h) Inndragning av 0,4 årsverk dagavdelingen	-156	-156	-156	-156
i) Effekt tjenesteforvaltning/-tildeling i pleie og omsorg	-231	-231	-231	-231
j) Innsparing transportutgifter	-280	-280	-280	-280
k) Innsparing medikamenter/medisinske forbruksvarer	-100	-100	-100	-100
l) Egenbetaling hjemmehjelp – økt timelønn/makssats	-70	-70	-70	-70
m) Økt månedsavgift trygghetsalarmer	-41	-41	-41	-41
n) Merinntekt langtidsvederlag	-356	-356	-356	-356
o) Rimeligere leiebiler	0	-50	-50	-50
409 Omsorgsdistrikt Furnes				
a) Styrking av diverse lønnsposter	500	500	500	500
b) Bevilgningen til brukere med vedtak om BPA styrkes	500	500	500	500

c) Styrket bevilgning omsorgslønn med sosiale tillegg	329	329	329	329
d) Styrket bevilgning overtid	245	245	245	245
e) Styrket bevilgning til medisiner og medisinsk forbruksmateriell	120	120	120	120
f) Styrket bevilgningen til matvarer/sondenæring	65	65	65	65
g) Flytting base hjemmebaserte tjenester/inndragning av 1,48 årsverk	-823	-823	-823	-823
h) Omlegging støttekontaktordning og reduksjon av støttekontakter	-170	-170	-170	-170
i) Redusert innleie av vikarer	-58	-58	-58	-58
j) Innsparing ift innføring av multidose i hjemmetjenesten	-218	-218	-218	-218
k) Avslutte multidose ved langtidsavdelingen	-125	-125	-125	-125
l) Innsparing i transportutgifter	-90	-90	-90	-90
m) Reduksjon leiebiler	-33	-33	-33	-33
n) Økt leie for trygghetsalarmer	-76	-76	-76	-76
o) Endring betalingsregulativet – praktisk bistand	-68	-68	-68	-68
p) Ikke ansette arbeidsleder for hjemmehjelperne	-12	-12	-12	-12
q) Reduksjon fast lønn	-50	-50	-50	-50
420 Bjønnhaug avlastningssenter				
a) Styrking av diverse lønnsposter	907	1 307	1 307	1 307
b) Holde 0,7 årsverk vakant	-366	0	0	0
c) Diverse lønnsposter økes	366	0	0	0
421 Rehabilitering				
a) Stenge rehabiliteringens sengepost i ferier	-150	-150	-150	-150
b) Holde 0,4 årsverk vakant	-150	-150	-150	-150
c) Styrking av diverse lønnsposter	198	198	198	198
422 Demente				
a) Styrking av fastlønn med ulempetillegg	517	517	517	517
b) Styrking av sykevikarposten	458	458	458	458
c) Styrket bevilgning overtid og ekstrahjelp	308	308	308	308
d) 0,25 årsverk hjelpepleierstilling holdes vakant	-103	-103	-103	-103
e) 0,25 årsverk hjelpepleierstilling holdes vakant	-103	-103	-103	-103
f) Sommerlukking av dagsenter	-62	-62	-62	-62
g) Bortfall bruk av ferievikarer	-300	-300	-300	-300
h) Økt refusjon sykepenger	-85	-85	-85	-85
i) Redusert merforbruk overtid ekstrahjelp og vikarer	-600	-600	-600	-600
423 Ringsaker AO-senter				
a) Forventet bortfall av inntekter	400	400	400	400
b) 1,25 årsverk holdes vakant	-581	-581	-581	-581
c) Kveldskurs utviklingshemmede - utvidet tilbud	30	30	30	30
d) Økte utgifter ekstrahjelp og overtid	48	48	48	48
424 Psykisk helse				
a) Holde 1,19 årsverk vakant	-655	-655	-655	-655
b) Styrking av fastlønn	514	514	514	514
449 Pleie og omsorg – ikke fordelte enheter				
a) Inndekning av redusert verskommunetilskudd	3 276	3 276	3 276	3 276
b) Tiltak i forhold til reduksjon i vertskommunetilskudd 2011	-3 276	-4 368	-5 460	-6 552
c) Økt tilskudd ressurskrevende brukere	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
d) Investeringstilskudd Stiftelsen Furnes Omsorgsboliger	-3 879	0	0	0
Viderefordeling inv.tilskudd Stiftelsen Furnes Omsorgsboliger	3 879	0	0	0
f) Økte utgifter smitteverntjenesten	50	50	50	50
g) KS-effektiviseringsnettverk m.m.	100	100	100	100
h) Dekning av underskudd fra 2009	10 553			
Sum	13 682	2 437	1 345	253

50. Barne- og ungdomsvern				
Foreldre/barn senter	-247	-247	-247	-247
To nye årsverk barnevernkonsulent	1 000	1 000	1 000	1 000
Livsopphold for ungdom 18-24, k.sak 93/2009 pkt 6	40	40	40	40
Endre ordning tilbake jf. VO51	-40	-40	-40	-40
Bidrag til juridisk rådgiver i organisasjonsseksjonen	-200	-200	-200	-200
Økt bruk fosterhjem	1 184	1 184	1 184	1 184
Redusert bruk av institusjon	-1 184	-1 184	-1 184	-1 184
Økt personalressurs BEMA	1 398	1 398	1 398	1 398
Refusjon Bufetat ift økt personalressurs BEMA	-1 398	-1 398	-1 398	-1 398
Sum	553	553	553	553
51. Sosiale tjenester				
Opprettelse av 5 årsverk miljøarbeider, bolig rusmisbrukere	0	3 395	3 395	3 395
Reduksjon bl.a. kjøp av private behandlingssplasser	0	-2 755	-2 755	-2 755
Husleieinntekter bolig for rusmisbrukere	0	-480	-480	-480
Tilskudd Hamar-tiltakene	-250	-250	-250	-250
Solsia	250	250	250	250
Innlemming av øremerket tilskudd KVP i rammetilskuddet	7 813	7 813	7 813	7 813
Økte sosialhjelpssatser 18 - 24 jf. k.sak nr 93/2009 pkt 6	650	650	650	650
Endre ordningen tilbake	-650	-650	-650	-650
Redusert sosialhjelp	-336	-336	-336	-336
Krisesenter	1 270	1 270	1 270	1 270
Etablering av stiftelsen Alternativ til vold	270	270	270	270
Sum	9 017	9 177	9 177	9 177
52. Helsestasjoner				
Reduksjon kurs og annen opplæring	-103	-103	-103	-103
Sum	-103	-103	-103	-103
55. Kultur og fritid				
Opprettelse av 1 årsverk kontorleder/kulturkonsulent	554	554	554	554
Økning av midler til arrangement innen allmennkultur	921	921	921	921
Allmennkulturmidler avsatt til årlige Prøysenprosjekter frem til 2014	100	100	100	100
Vedlikehold Kulturkalender	75	75	75	75
Generelt prosentvis kutt	-144	-144	-144	-144
Justering momskompensasjon	-50	-50	-50	-50
Sum	1 456	1 456	1 456	1 456
56. Kulturskolen				
Reduksjon driftsutgifter	-55	-55	-55	-55
Sum	-55	-55	-55	-55
57. Bibliotek				
Generelt prosentvis kutt	-62	-62	-62	-62
Sum	-62	-62	-62	-62
60. Brann				
Rammereduksjon	-247	-247	-247	-247
Innføring av dagkaserne i Brumunddal	1 400	1 680	1 680	1 680
Inntekter fra den dagkasernerte styrken	0	-280	-280	-280
Sum	1 153	1 153	1 153	1 153
61. Landbruk				
Korreksjon lønnsutgifter	-51	-51	-51	-51
Justering momskompensasjon	-50	-50	-50	-50
Sum	-101	-101	-101	-101

62 Teknisk drift				
Redusert vegvedlikehold	-181	-181	-181	-181
Økte inntekter momskompensasjon	-50	-50	-50	-50
Sum	-231	-231	-231	-231
62 Teknisk drift VAR				
VANN				
Nyopprettet 0,5 årsverk prosjektingeniør	345	345	345	345
Strøm	377	377	377	377
Kjøp av vann fra Hias	104	104	104	104
Kjøp av vann fra Lillehammer	-11	-11	-11	-11
Endret avgiftsgrunnlag	-815	-815	-815	-815
Sum	0	0	0	0
AVLØP				
Nyopprettet 0,5 årsverk prosjektingeniør	345	345	345	345
Strøm	218	218	218	218
Reduserte avgifter til Hias	-618	-618	-618	-618
Levering avløp til Lillehammer	30	30	30	30
Endret avgiftsgrunnlag	25	25	25	25
Sum	0	0	0	0
SEPTIK				
Økte transport og leveringsutgifter	51	51	51	51
Økte administrasjonsutgifter	18	18	18	18
Endret avgiftsgrunnlag	-69	-69	-69	-69
Sum	0	0	0	0
RENOVASJON				
Utgifter til Hias	3 713	3 713	3 713	3 713
Endret avgiftsgrunnlag	-3 713	-3 713	-3 713	-3 713
Sum	0	0	0	0
63. Kart og byggesak				
Økning av gebyrinntekter	-38	-38	-38	-38
Overføring av midler til Plan- og næringsseksjonen	-278	-278	-278	-278
Inndragning av 1,0 årsverk	-500	-500	-500	-500
Sum	-816	-816	-816	-816
70. Kemnerkontoret				
Reduksjon driftsutgifter	-55	-55	-55	-55
Sum	-55	-55	-55	-55
71. Servicesenteret				
Fjerning av tilbud om juridisk rådgivning	-81	-81	-81	-81
Reduserte telefoniutgifter etter ny avtale	-100	-100	-100	-100
Salg av informasjon til eiendomsmeglere	-77	-77	-77	-77
Sum	-258	-258	-258	-258
80. Renhold				
Ny barnehage Nes - opprettelse 1 årsverk	497	497	497	497
Inndragning 0,25 årsverk Midttun bhg	-149	-149	-149	-149
Inndragning 0,15 årsverk midl. Bakkehaugen bhg	-54	-54	-54	-54
Kontorbygg ved Ringsaker bo – 0,2 årsverk	100	100	100	100
Voksenopplæring Mølla – 0,25 årsverk	125	125	125	125
Reduksjon 3 leiebiler	-171	-171	-171	-171
Reduksjon driftsmidler	-548	-548	-548	-548
Reduksjon av ressursteam 1,5 årsverk	-565	-565	-565	-565

Opprettelse av 0,02 årsverk Økelsrudgården	8	8	8	8
Opprettelse av 0,02 årsverk stilling Nes renseanlegg	10	10	10	10
Sum	-747	-747	-747	-747
81. Bygg og eiendom				
Redusert vedlikehold	-346	-346	-346	-346
Redusert bruk av ferievikarer	-110	-110	-110	-110
Reduksjon 1 leiebil	-47	-47	-47	-47
Sum	-503	-503	-503	-503
82. Matproduksjon				
Opprette av 1,0 årsverk sjåførstilling ifm. matutkjøring	400	400	400	400
Økte driftsutgifter ifm. matutkjøring	105	105	105	105
Overtakelse av matutkjøring	-727	-727	-727	-727
Økning av matsalg	-173	-173	-173	-173
Sum	-395	-395	-395	-395
87. Overføringer				
Generelt prosentvis kutt kirkelig fellesråd	-110	-110	-110	-110
Økt driftstilskudd til kirkelig fellesråd	100	100	100	100
Prøysenjubileet	150	150	150	1000
Avvikling av husleiesubsidiering omsorgsboliger	-750	-750	-750	-750
Sum	-610	-610	-610	240
Sum netto driftstiltak	21 015	10 410	9 403	9 296
Sum netto driftsutgifter	1 342 559	1 318 589	1 318 158	1 315 078

2.3 Investerings tiltak 2011 - 2014

I tabellen under er det listet opp investerings tiltak som foreslås i perioden. En samlet oppstilling for 2011 med finansiering pr prosjekt er inntatt i hoveddel 2 i dokumentets talldel. Investeringsprosjekter hvor virksomhetsområdene selv overfører driftsmidler er avmerket med note *).

Tabell 2.3.1 Investerings tiltak 2011-2014 (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	Prosjekt
INVESTERINGSTILTAK					
11. Adm. og fellesutgifter					
Arealplanlegging	500	500	500	500	50103
Innløsning av grunn	300	300	300	300	50104
Grunnerverv tomter	15 000	5 000	5 000	5 000	50150
Grunnerverv Afsethenga	1 320	0	0	0	50168
Mindre grunnerverv	700	700	700	700	50188
Ventilasjon og andre inv.m. oppgrad. av kom.bygget	500	500	500	500	60301
Ombygging av Herredshuset	200	0	0	0	60310
Sum	18 520	7 000	7 000	7 000	
20. Barnehage					
Ny barnehage Nes	7 894	0	0	0	60606
Ny barnehage i Brumunddal	2 519	0	0	0	60617
Ny barnehage Stavsberg	0	22 000	3 000	0	60618
Ombygging Kilde	0	0	3 000	12 000	60628
Nytt barnehagetilbud, Brøttum/Næroset	0	0	7 000	10 000	60629
Sum	10 413	22 000	13 000	22 000	
30. Undervisning					
Investeringer grunnskole	500	500	500	500	60400
Opprusting miljørettet helsevern	1 000	1 000	1 000	1000	60413
Brøttum barne- og ungdomskole	26 435	30 000	0	0	60420
Brøttum barne- og ungdomskole, spillemidler	0	-4 000	0	0	60420
Ufordelt investering VO 30	0	3 945	0	0	60440
Moelv skole	0	40 000	30 000	56 657	60430
Stavsberg skole	0	0	10 000	0	60431
Mørkved skole	0	0	10 000	0	60432
Hempa skole - ventilasjon og påbygg, k.sak 42/2010	5 313	4 133	0	0	60434
Sum	33 248	75 578	51 500	58 157	
40. Pleie og omsorg					
Inventar og utstyr	1 750	1 750	1 750	1 750	53701
Branntiltak	250	250	250	250	60715
Avlastningssenter barn og unge	5 000	15 000	16 150		60716
Tilskudd avlastningssenter barn og unge			-5 011		60716
Sum	7 000	17 000	13 139	2 000	
51. Sosiale tjenester					
Kjøp av flyktningeboliger	1 050	2 100	1 050	2 100	54107
Boliger for rusmisbrukere	10 160	0	0	0	54108
Investeringsstilskudd	-4064	0	0	0	54108
Sum	7 146	2 100	1 050	2 100	
55. Kultur og fritid					
Teatersalen – opprusting, forprosjekt	7 200	5 350	0	0	61121
Nytt tak Moelvhallen	1 800	0	0	0	61130
Utendørs kulturarenaer	0	0	1 000	1 500	61128

Kulturhuset i Moelv	0	0	1 500	1 500	61126
Utvikling av Prøysenamfi	0	650	2 000	3 000	61129
Kulturinvesteringer udisponert	0	0	1 500	0	61131
Summering	9 000	6 000	6 000	6 000	
60. Brann					
Kjøretøy brann	770	770	770	770	54807
Oppgradering Brumunddal brannstasjon, dagkasernerering	2 500	0	0	0	61202
Sum	3 270	770	770	770	
62. Teknisk drift (utenfor VAR)					
<u>Bolig (Hovedtjeneste 51)</u>					
Næringsområder	500	500	500	500	73007
Kylstad 7, tomtefelt	0	2 000	0	0	73022
Fjølstad II	700	0	0	0	73023
Fjølstad III, tomtefelt	0	0	0	3 000	73027
Lille Almerud II	6 550	0	0	0	73031
Lille Almerud III	0	0	4 600	0	73032
Pellerviken	2 000	2 000	0	0	73033
Rudshøgda	4 275	0	0	0	73035
Tomteutvikling	1 000	1 000	1 000	1 000	73036
Stavsjø, Torsberget II	0	0	0	1 100	73037
Stavsjø, sentrum B41	3 000	0	0	0	73038
Fjølstad I , delfelt II	0	0	2 300	0	73041
Stavsjø Sentrun B40	0	0	3 000	0	73042
Bruvollhagan VI	0	0	3 350	0	73043
Helgøya, Bjørkelunden	0	0	2 900	0	73044
Årengen skole, boligtomter	0	1 000	0	0	73045
<u>Veier (Hovedtjeneste 53)</u>					
Erstatning grunn/gjerde	500	500	500	500	70000
Utskifting av gatelysmaster	350	350	350	350	70001
Asfaltering grusveger	700	700	700	700	70002
Trafikksikkerhet	1 200	1 200	1 200	1 200	70003
Estetisk opprusting	950	950	950	950	70004
Transportmidler - veg*)	200	0	0	0	70005
Større maskiner - veg*)	650	0	0	0	70007
Letter maskiner - veg*)	105	0	0	0	70008
Utstyr/maskiner - park*)	510	0	0	0	70017
Fjølstad II	400	0	0	0	70029
Utbedring av kommunale vegger	1 500	1 500	1 500	1 500	70033
Torgplass Br.dal	1 400	5 600	0	0	70038
Fjølstad III, ekstern veg/fortau	0	2 700	0	0	70040
Øverkvern	2 100	0	0	0	70041
Friområde, Moelv	3 000	0	0	0	70051
Kryss Møllergt/Åsmarkvn/Bettavn	0	1 000	0	0	70052
Turveger	2 000	750	750	750	70054
Parkering Moelv hotell	2 000	0	0	0	70056
Utbyggingsavtaler	1 000	1 000	1 000	1 000	70058
Lille Almerud III	0	0	2 750	0	70059
Åsmarkvegen v/Euronic, Moelv	1 300	0	0	0	70067
Bettavegen/Parkvegen, Moelv	3 000	2 500	0	0	70068
Jernbanestasjonen, Moelv	3 000	2 200	0	0	70069
Kvernveita	2 000	0	0	0	70071
Utsmykning/belysning	3 000	2 000	2 000	2 000	70076
Strandparken 1	5 000	5 000	0	0	70077
Gangveg langs Brumunda	0	3 000	0	0	70078
Gangveg til ny skole Moelv	0	1 500	0	0	70080
Stavsberg tidl.mill. omr. Parkering /adkomst	1 500	0	0	0	70082

Aktiviteter park	2 000	5 000	0	0	70085
Lekeplasser/grøntareal - boligprosjekter/boligområder	3 100	0	0	0	70087
Opprusting/utvikling eksist. parkeringsarealer	3 500	0	0	0	70088
Rundkjøring Storgata - Industrivegen, Moelv	0	4 000	0	0	70089
Veg og fortau/gs til nytt boligfelt i Stavsjø	1 760	0	0	0	70090
Opparbeidelse av nye parkeringsarealer	1 000	0	0	0	70091
Park	1 900	0	0	0	70092
Opprusting av gågata ved NITO-invest	3 400	0	0	0	70093
Park ved bankplassen	3 000	0	0	0	70094
Felles inntekstpost overført fra drift*)	-1 465	0	0	0	
Sum	73 585	47 950	29 350	14 550	
62. Teknisk drift (innenfor VAR)					
<u>Vann (Hovedtjeneste 60)</u>					
Transportmidler	300	300	300	300	70005
Sanering vannledninger	3 250	400	6 400	6 400	71000
Rehabilitering styring trykkøkere/PLS	500	300	300	500	71012
Vannbehandling	1 000	1 000	1 000	1 000	71022
Sanering Myrvegen	1 200	0	0	0	71026
Sanering Skarpsno I	2 500	0	0	0	71027
Flåhagen høydebasseng	0	0	8 400	0	71029
Rehabilitering maskin/bygg	0	500	500	500	71030
Fjølstad II	140	0	0	0	71034
Fjølstad III	0	800	0	0	71041
VA-avtale Sjusjøen-Moelv (netto)	6 000	0	0	0	71048
VA Sjusjøen-Moelv (oppdimensjonering)	1 000	0	0	0	71049
Sanering Jensstuvegen, Moelv	0	1 400	0	0	71050
Sanering Myrvegen, Br.dal	0	2 000	0	0	71051
Sanering Markavegen, Furnes	0	700	0	0	71052
Sanering Lille Ringveg, Br.dal	0	750	0	0	71053
Sanering Brennerivn, Br.dal	0	1 750	0	0	71054
Sanering Skarpsno TØ - Kjos 1	0	0	2 500	0	71055
Sanering Storgata, Moelv syd	0	1 600	0	0	71056
Utbyggingsavtaler	0	1 000	1 000	1 000	71061
Lefstorget - Kirkenær	0	4 100	0	0	71062
Bergshøgda	0	0	0	5 800	71063
Trykkøker Åsen	0	750	0	0	71068
Stavsjø, sentrum	1 000	0	0	0	71070
Mannskapsbygg Moelv	1 000	0	0	0	71073
Lager/garage Nes/Moelv	750	0	0	0	71074
Varmesentral Nes/Moelv	750	500	0	0	71075
Sangheim - Solheimkrysset	1 705	0	0	0	71077
Sangheim - Solheimkrysset	-905	0	0	0	71077
Sanering Skarpsno 2	0	3 600	0	0	71078
Sanering Skarpsno TØ - Kjos 2	0	0	0	5 100	71079
<u>Avløp (Hovedtjeneste 61)</u>					
Transportmidler	300	300	300	300	70005
Rehabilitering styring pumpestasjoner/PLS	500	300	300	500	72017
Sanering Myrvegen	1 200	0	0	0	72021
Rehabilitering maskin/bygg	0	1 000	1 000	1 000	72023
Sanering avløpsledninger	5 000	3 000	6 400	6 400	72027
Sanering Skarpsno I	2 500	0	0	0	72030
Fjølstad III	0	0	800	0	72043
VA-avtale Sjusjøen-Moelv (netto)	6 900	0	0	0	72050
VA Sjusjøen-Moelv (oppdimensjonering)	1 500	0	0	0	72051
Sanering Jensstuvegen, Moelv	0	1 400	0	0	72052
Sanering Myrvegen, Br.dal	0	2 000	0	0	72053
Sanering Markavegen, Furnes	0	700	0	0	72054

Sanering Lille Ringveg, Br.dal	0	750	0	0	72055
Sanering Brennerivn., Br.dal	0	1 750	0	0	72056
Sanering Skarpsno TØ - Kjos 1	0	0	2 500	0	72057
Sanering Storgata, Moelv Syd	0	1 600	0	0	72058
Utbyggingsavtaler	0	1 000	1 000	1 000	72061
Bergshøgda	0	0	0	1 500	72062
Rehabilitering pumpestasjoner	1 000	1 000	1 000	1 000	72066
ENØK/reuseprosess	1 000	1 000	1 000	1 000	72067
EU vanddirektiv	200	200	200	0	72069
Tilbakeslagssikring pumpestasjoner	0	1 000	1 000	0	72070
Stavsjø, sentrum	1 000	0	0	0	72073
Mannskapsbygg Moelv	1 000	0	0	0	72076
Lager/garage Nes/Moelv	750	0	0	0	72077
Varmesentral Nes/Moelv	750	500	0	0	72078
Sanering Brumunddal	1 000	0	0	0	72079
Sangheim - Solheimkrysset	2 100	0	0	0	72080
Sangheim - Solheimkrysset	-1 100	0	0	0	72080
Sanering Moelv	5 000	0	0	0	72081
Sanering Skarpsno 2	0	3 600	0	0	72082
Sanering Skarpsno TØ - Kjos 2	0	0	0	2 100	72083
Avløpsledning langs Flagstadelva	2 500	2 500	0	0	72084
Sum	53 290	45 050	35 900	35 400	
63. Kart og byggesak					
Kartlegging	100	0	0	0	55000
EDB kart og byggesak	50	0	0	0	55001
Felles inntektspost overføres fra drift	-150	0	0	0	
Sum	0	0	0	0	
81. Bygg og eiendom					
Enøk	750	750	750	750	60000
VO 30 undervisning - påkostning	1 000	1 000	1 000	750	60414
Brannvarsling og nød/ledelys div bygg	500	500	500	250	60433
Rehabilitering PLO	750	750	750	750	60707
Energimerking av bygg	1 050	1 050	0	500	60006
Sum	4 050	4 050	3 000	3 000	
89. Felles					
Egenkapitalinnskudd KLP	3 000	3 000	3 000	3 000	50199
Sum	3 000	3 000	3 000	3 000	
Sum investeringer	222 522	230 498	163 709	153 977	

2.4 Oversikt årsbudsjett 2011 og økonomiplan 2011 - 2014

Tabellen under viser totalt antall årsverk innenfor de ulike virksomhetsområder. Endringer i personalressursene er beskrevet under de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

Tabell 2.4.1 Personalressurser, årsverk, 2010–2014

Virksomhetsområde	2010	2011	2012	2013	2014
11 Administrasjon og fellesutgifter	77,59	79,59	79,59	79,59	79,59
20 Barnehage	194,56	199,76	199,76	199,76	199,76
30 Undervisning	578,93	573,19	573,19	573,19	573,19
40 Pleie og omsorg	734,28	740,23	740,23	740,23	740,23
50 Barnevern	40,75	45,75	45,75	45,75	45,75
51 Sosiale tjenester	35,35	35,35	40,35	40,35	40,35
52 Helsestasjoner	24,16	24,16	24,16	24,16	24,16
55 Kultur og fritid	22,42	23,42	23,42	23,42	23,42
56 Kulturskole	11,69	11,69	11,69	11,69	11,69
57 Bibliotek	11,36	11,36	11,36	11,36	11,36
60 Brann	14,81	18,79	18,79	18,79	18,79
61 Landbruk	10,09	10,09	10,09	10,09	10,09
62 Teknisk drift	52,00	54,00	54,00	54,00	54,00
63 Kart og byggesak	17,50	16,50	16,50	16,50	16,50
70 Kemnerkontoret	15,06	15,06	15,06	15,06	15,06
71 Servicesenter	10,15	10,15	10,15	10,15	10,15
80 Renhold	104,24	103,83	103,83	103,83	103,83
81 Bygg og eiendom	44,68	44,68	44,68	44,68	44,68
82 Matproduksjon	20,33	21,33	21,33	21,33	21,33
Sum årsverk	2019,95	2038,93	2043,93	2043,93	2043,93
Årsverk lærlinger	32,00	32,00	32,00	32,00	32,00
Sum årsverk	2051,95	2070,93	2075,93	2075,93	2075,93

Det er i budsjettet foreslått opprettet 27,65 årsverk og inndratt 11,62 årsverk, dvs. en vekst på 16,03 årsverk. Veksten i antall årsverk fra opprinnelig vedtatt budsjett for 2010 til 2011 utgjør 18,98 årsverk inkl. lærlinger. Differansen på 2,95 årsverk har sammenheng med at det i 2010 har blitt opprettet og inndratt stillinger i forbindelse med enkeltsaker. Det vises for øvrig til omtale av årsverksendringene i kommentaren til tabellene over personalressurser for de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

I tabellen under fremvises hovedtallene fra driftssiden i rådmannens forslag til budsjett 2011 og økonomiplan 2011-2014. Hva som påvirker de frie inntektene utover i perioden er omtalt i kapitlene 1.2 og 4.23.

Tabell 2.4.2 Driftsbudsjett 2011 - 2014, sammendrag (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
Driftsutgifter	1 781 219	1 761 561	1 763 185	1 759 604
Driftsinntekter	548 102	549 460	549 816	547 383
Netto driftsutgifter (-)	1 233 117	1 212 101	1 213 369	1 212 221
Frie inntekter mv	1 289 759	1 292 058	1 292 058	1 292 058
Brutto driftsresultat	56 642	79 957	78 689	79 837
Eksterne finansinntekter	76 898	81 431	82 810	83 811
Eksterne finansutgifter	134 699	148 617	157 481	159 676
Netto driftsresultat	-1 159	12 771	4 018	3 972

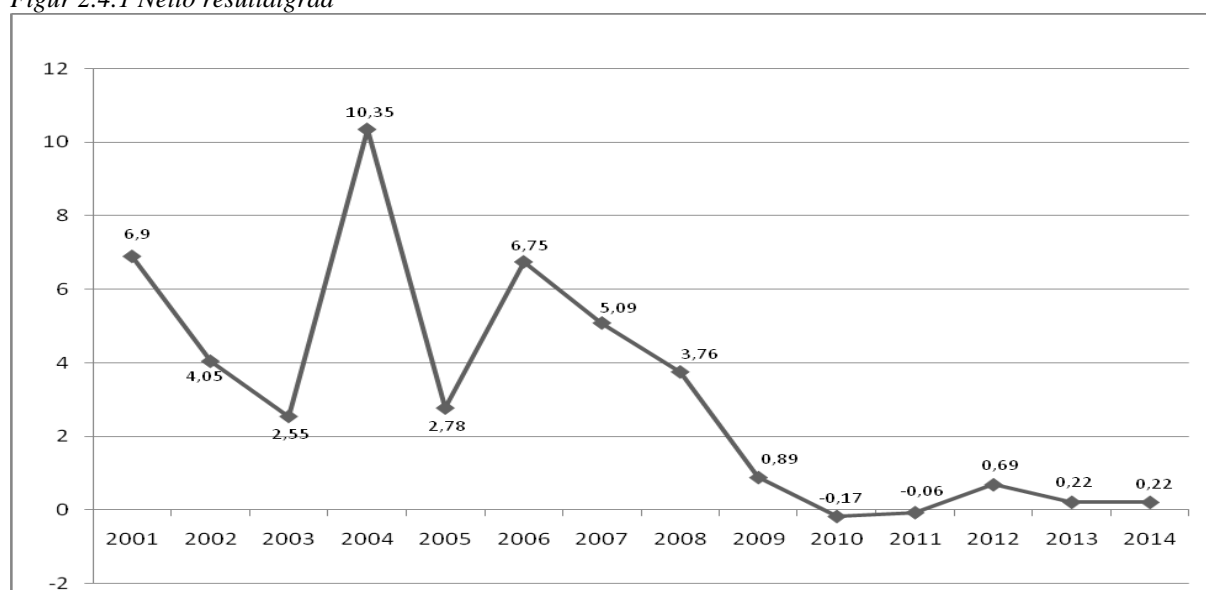
Brutto driftsresultat viser det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet før det tas hensyn til finansposter som renteutgifter/-inntekter, avdrag på lån og utlån. Brutto driftsresultat

skal være tilstrekkelig stort til å dekke netto utgifter til renter og avdrag. I 2011 er ikke brutto driftsresultat på 56,642 mill. kroner tilstrekkelig til å dekke netto finansutgifter på 57,801 mill. kroner, og en får et negativt netto driftsresultat på 1,159 mill. kroner. Konsekvensen av dette er en reduksjon i kommunens egenkapital i 2011 på 1,159 mill. kroner.

Netto driftsresultat viser hvilke driftsinntekter kommunen har tilbake etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er dekket. Netto driftsresultat i % av driftsinntektene i kommunen (netto resultatgrad) måler hvor mye som prosentvis er igjen til å dekke fremtidige driftsutgifter, investeringer og avsetninger. Målsettingen i kommuneplanen er at netto resultatgrad bør være på minimum 3 %. Hvis det legges til grunn et normtall på 3 % burde budsjettert netto driftsresultat utgjøre minst 55,1 mill. kroner.

Figur 2.4.1 viser hvordan netto resultatgrad har utviklet seg siden 2001. Tallene fra 2001 til 2009 er regnskapstall, mens tallene fra 2010 til 2014 er budsjettall.

Figur 2.4.1 Netto resultatgrad

Som det fremgår av figuren over, er kommunen langt unna normtallet på 3 %. En lav resultatgrad vil i utgangspunktet ikke frigjøre tilstrekkelig midler til avsetninger og fremtidige investeringer. Over tid vil dette påvirke egenkapitalsituasjonen og dermed lånefinansieringsgraden. I 2010 og 2011 er budsjettert netto driftsresultat negativt. Dette har bl.a. sammenheng med at underskuddet i pleie og omsorg fra 2008 og 2009 er dekket opp med bruk av disposisjonsfond i 2010 og 2011. Videre er resultatet påvirket av inntekter fra momskompensasjon ved investeringer hvor en andel er overført til investeringsbudsjettet til dekning av investeringer. I sum påvirkes netto driftsresultat negativt på disse to transaksjonene.

Størrelsen på netto driftsresultat i økonomiplanperioden er et uttrykk for hvor stramt budsjettet er og hvor liten økonomisk handlefrihet kommunen har i årene fremover. Det er grunn til å uttrykke noe bekymring for kommunens drifts nivå, som for tiden er høyere enn de løpende driftsinntektene. Det er fortsatt påkrevd å bruke utbytte fra aksjene i Eidsiva Energi AS og Vangsveien 73 AS for å ha tilstrekkelig med midler til driften.

Tabell 2.4.3 viser nivået på netto driftsutgifter i perioden 2011-2014 fordelt på det enkelte virksomhetsområde. Tallene inneholder virksomhetenes overføring av driftsmidler til investeringsbudsjettet (i 2011), samt andre kalkulatoriske kostnader (alle år).

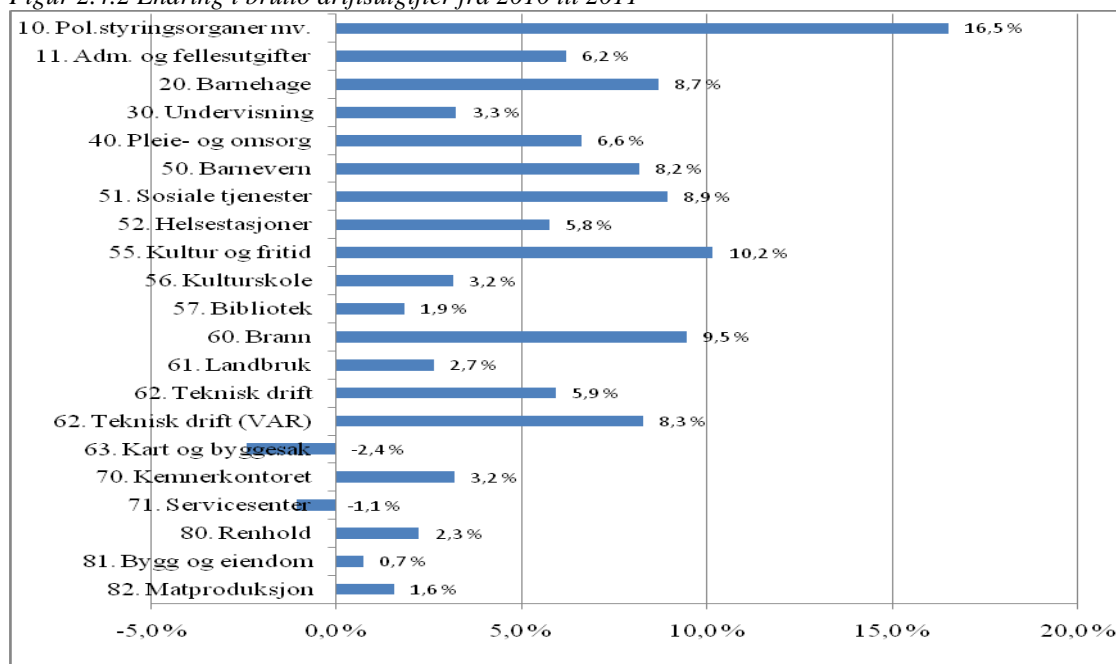
Tabell 2.4.3 Netto driftsutgifter pr virksomhetsområde 2011-2014 (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
10. Pol. styringsorganer mv.	10 097	8 587	9 896	8 587
11. Adm. og fellesutgifter	100 211	99 843	99 978	100 163
20. Barnehage	151 844	151 884	151 884	151 884
30. Undervisning	330 831	330 123	329 618	329 083
40. Pleie- og omsorg	373 694	362 674	361 582	360 490
50. Barnevern	36 017	36 027	36 027	36 027
51. Sosiale tjenester	58 914	59 080	59 080	59 080
52. Helsestasjoner	13 559	13 633	13 633	13 633
55. Kultur og fritid	21 168	21 168	21 168	21 168
56. Kulturskole	5 489	5 489	5 489	5 489
57. Bibliotek	6 536	6 536	6 536	6 536
60. Brann	18 235	18 335	18 335	18 335
61. Landbruk	4 839	4 757	4 698	4 698
62. Teknisk drift	26 224	26 443	26 443	25 812
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	2 114	2 114	2 114	2 114
70. Kemnerkontoret	5 437	5 437	5 437	5 437
71. Servicesenter	5 750	5 715	5 750	5 715
80. Renhold	46 873	46 873	46 873	46 873
81. Bygg og eiendom	68 772	69 816	71 335	70 792
82. Matproduksjon	14 686	14 686	14 686	14 686
87. Overføringer	19 790	19 749	19 749	20 599
88. Tilleggsbevilgninger	60 942	54 556	54 556	54 556
89. Felles motpost kalkulerte poster mv.	-39 463	-44 936	-46 709	-46 679
Sum netto driftsutgifter	1 342 559	1 318 589	1 318 158	1 315 078

Av tabellen kan det se ut som om teknisk drift og kart og byggesak utgjør en liten andel av kommunens virksomhet. Dette har sammenheng med at inntektene dekker hele eller deler av utgiftene. Innlemmingen av barnehagetilskuddet i rammetilskuddet har ført til at netto driftsutgifter innenfor VO 20 barnehager har økt betydelig fra 2010.

Figur 2.4.2 viser prosentvis endring fra 2010 til 2011 i brutto driftsutgifter for de ulike virksomhetsområdene. En har tatt med alle utgiftsarter i driftsbudsjettet, men holdt utenom virksomhetsområdene 87-89, som inneholder ulike overføringsutgifter, tilleggsbevilgningsposter, og motposter til kalkulerte poster mv., samt virksomhetsområde 90 felles, som omfatter alle sentrale inntekter som bl.a. skatt og rammetilskudd. Figuren viser endringer i brutto driftsutgifter fra opprinnelig budsjett 2010 til 2011 i nominelle tall. Denne endringen skal også dekke lønns- og prisveksten på 2,9 %.

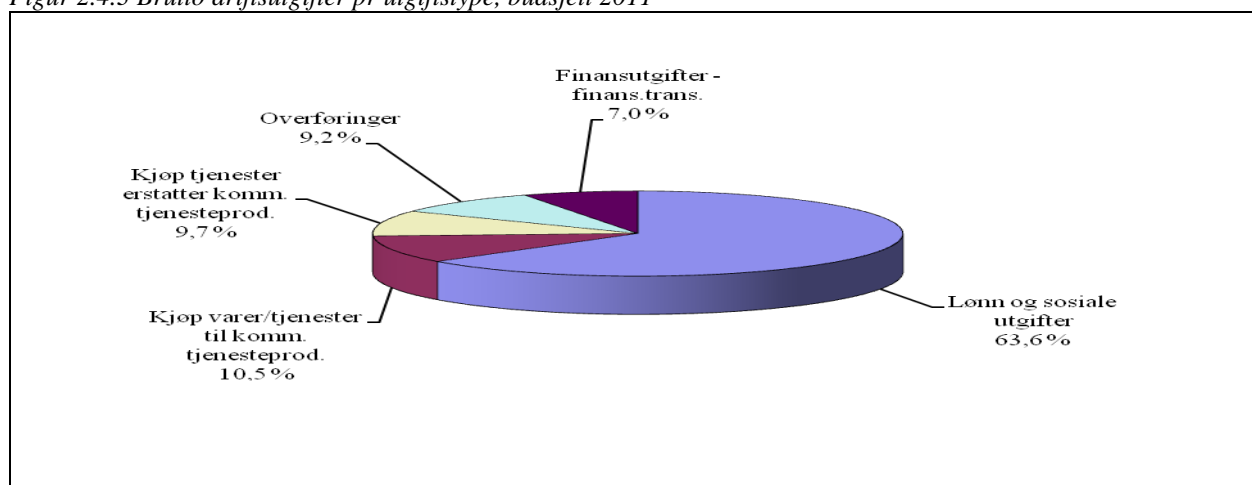
Figur 2.4.2 Endring i brutto driftsutgifter fra 2010 til 2011

Figur 2.4.2 viser at politiske styringsorganer får en økning i brutto driftsutgifter på 16,5 %. Dette skyldes at det avvikles kommune- og fylkestingvalg i 2011 og det er bevilget 1,5 mill. kroner til dette formålet. Adm. og fellesutgifter får en økning på 6,2 % som skyldes økte utgifter til legevakt, legetjeneste og fysioterapi. Pleie og omsorg får en økning på 6,6 % som bl.a. skyldes en styrking av driften og nytt bofellesskap. Barnevern får en økning i brutto driftsutgifter på 8,2 %, som bl.a. skyldes opprettelse av 2 nye årsverk. Kultur og fritid får en økning på 10,2 % som bl.a. skyldes økt satsing på kultur. Brann får en økning på 9,5 % som bl.a. skyldes innføring av dagkaserning i Brumunddal. Både sosiale tjenester, barnehager, og teknisk drift har fått økte rammer i 2011. For ytterligere detaljer vises det til hoveddel IV.

Figur 2.4.3 viser fordelingen av utgiftssiden inkl. eksterne finansutgifter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 1,916 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsutgifter på 1,781 mrd. kroner og de eksterne finansutgiftene på 134,699 mill. kroner.

Figur 2.4.3 Brutto driftsutgifter pr utgiftstype, budsjett 2011

I en tjenestebasert virksomhet vil lønnsutgiftene være den dominerende utgiftsarten. Lønn og sosiale utgifter utgjør til sammen 1,218 mrd. kroner, eller 63,6 % av utgiftsnivået i kommunen. I tillegg kommer avsetninger til lønnsreserven (som inngår i overføringsutgiftene) med 59,529 mill. kroner.

Hvis denne reserven innregnes utgjør samlet lønnsbudsjett 1,278 mrd. kroner, tilsvarende 66,7 % av de samlede driftsutgiftene.

Utgifter til ”kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon” omfatter en rekke driftsutgifter som ulike former for forbruksmateriell, vedlikeholdsmateriell, post- og banktjenester, forsikringer, annonsering, opplæring, transport, energi, ulike leieutgifter, inventar/utstyr m.m. Til sammen utgjør dette 201,229 mill. kroner.

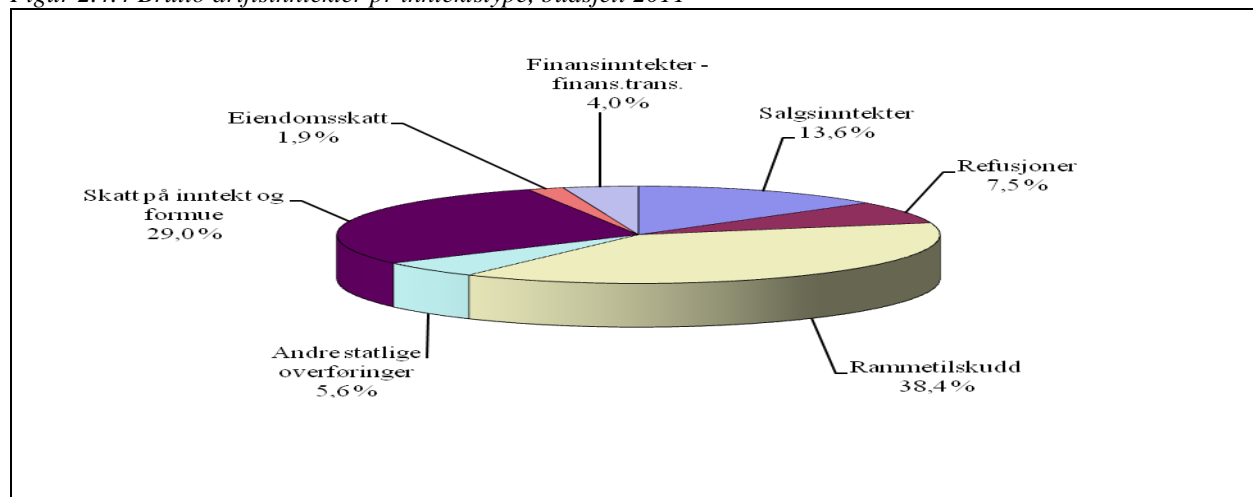
”Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon” omfatter kjøp av tjenester fra staten, fylkeskommunen, andre kommuner, interkommunale selskaper og foretak og private. I sum utgjør dette 185,416 mill. kroner.

”Overføringer” omfatter overføringer til andre offentlige virksomheter, interkommunale selskaper og foretak, lag og foreninger, privatpersoner m.m. I tillegg er alle tilleggsbevilgningsposter med unntak av strømreserven budsjettetert som overføringer. Det er budsjettetert med totalt 176,525 mill. kroner i overføringer. Av dette utgjør tilleggsbevilgningsposter 60,942 mill. kroner.

”Finansutgifter” er renteutgifter, avdrag og sosiale utlån, og utgjør til sammen 134,699 mill. kroner.

Figur 2.4.4 viser fordeling av inntektssiden inkl. eksterne finansinntekter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 1,915 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsinntektene på 1,838 mrd. kroner og de eksterne finansinntektene på 76,898 mill. kroner.

Figur 2.4.4 Brutto driftsinntekter pr inntektstype, budsjett 2011

”Salgsinntekter”, dvs. ulike former for brukerbetaling, oppholdsavgifter, husleieinntekter, konsesjonskraftinntekter, årsavgifter med videre, utgjør 261,049 mill. kroner.

”Refusjoner” omfatter bl.a. refusjon sykkelønn og fødselspenger, ulike øremerkede statstilskudd, samt refusjoner fra fylkeskommunen, kommuner og andre. Til sammen utgjør refusjoner 142,818 mill. kroner.

De store inntektspostene i kommunen er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Disse budsjettpostene utgjør henholdsvis 734,796 mill. kroner og 554,963 mill. kroner. Skatt og rammetilskudd finansierer 72,4 % av driftsutgiftene i budsjettet for 2011. Tilsvarende tall var i 2010 64 %. Fra og med 2011 er det øremerkede statstilskuddet til drift av barnehager innlemmet i rammetilskuddet. Dette medfører at refusjoner er blitt redusert fra 2010 til 2011, mens rammetilskuddet har økt.

”Andre statlige overføringer”, herunder vertskommunetilskudd, integreringstilskudd og rentekompensasjonstilskudd knyttet til gjennomførte investeringer i grunnskolen og i eldreomsorgen, beløper seg til 106,935 mill. kroner.

Etter vedtak om innføring av eiendomsskatt i hele kommunen, jf. k.sak 88/2006, er denne inntektsposten budsjettert med 37,25 mill. kroner.

Finansinntektene utgjør 76,898 mill. kroner, og omfatter renteinntekter på 29,22 mill. kroner, utbytte fra Eidsiva Energi AS og Vangsveien 73 AS på til sammen 42,8 mill. kroner og mottatte avdrag på utlån og renter av utlån til andre på 4,878 mill. kroner.

Tabell 2.4.4 Investeringsbudsjettet 2011-2014, sammendrag (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
Investeringer i anleggsmidler	227 206	231 498	165 720	150 977
Tilskudd til investeringer	4 064	4 000	5 011	0
Netto investeringsutgifter	223 142	227 498	160 709	150 977
Utlån	20 000	20 000	20 000	20 000
Aksjer og andeler	3 000	3 000	3 000	3 000
Avdrag på lån	8 374	9 042	8 460	9 149
Avsetninger	864	863	862	861
Finansieringsbehov	255 380	260 403	193 031	183 987
Inntekter fra salg av anleggsmidler	800	800	800	800
Andre inntekter	0	0	0	0
Overført fra driftsbudsjettet	10 774	11 751	15 898	18 852
	9 2			
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	84	9 354	8 624	10 358
Bruk av lånemidler	229 522	218 498	137 709	123 977
Bruk av avsetninger	5 000	20 000	30 000	30 000
Sum finansiering	255 380	260 403	193 031	183 987

Store planlagte investeringer i barnehage, skolebygg, avlastningssenter, bolig-/tomtetilrettelegging inkludert grunnerverv og prosjekter innen vann og avløp bidrar til høye investeringsutgifter både i 2011 og 2012. Som det fremgår av tabellen over skal det investeres for hele 775 mill. kroner i planperioden.

Så lenge det er nødvendig å bruke alle Eidsiva-midlene i driftsbudsjettet for å få dette i balanse, vil nye investeringer i stor grad måtte finansieres gjennom låneopptak. Av planlagte investeringer i planperioden er 85 mill. kroner finansiert av investeringsfondet og 57,275 mill. kroner er finansiert av driftsmidler. En ”sunnere” økonomisk innretning ville være om en etter hvert fikk reetablert Eidsiva-midlene som kilde for finansiering av investeringer. Samlet låneopptak til investeringer i økonomiplanperioden utgjør 629,706 mill. kroner. I tillegg er det forutsatt tatt opp formidlingslån (Startlån) i Husbanken for totalt 80 mill. kroner, dvs. 20 mill. kroner årlig i planperioden. Det er dessuten budsjettert med et egenkapitalinnskudd i KLP på 3 mill. kroner årlig, som står oppført som aksjer og andeler.

Detaljert oversikt over netto investeringsutgifter pr prosjekt fremgår av del 2.3 foran.

Tabell 2.4.5 Låneopptak ekskl. formidlingslån (kr 1.000)

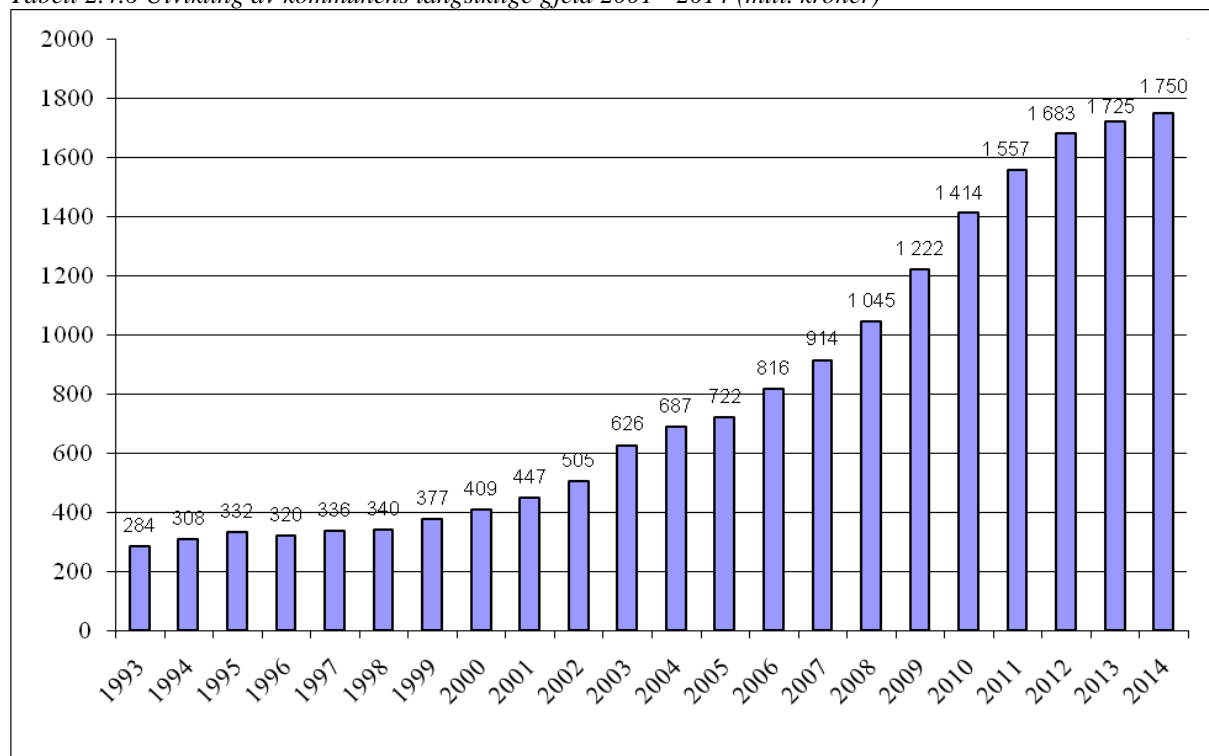
2011	2012	2013	2014
209 522	198 498	117 709	103 977

Låneopptaket til investeringer er på grensen av hva som forsvarlig kan finansieres av renter og avdrag over driftsbudsjettet. En stadig større andel av budsjettet må benyttes til dekning av renter og avdrag

på lån, noe som går utover den økonomiske handlefriheten og muligheten til å styrke de løpende driftsoppgaver og egenfinansierte investeringer.

Ringsaker kommune hadde pr 31.12.2009 regnskapsført 1,222 mrd. kroner i samlet langsiktig gjeld (inkl. formidlingslån i Husbanken). Avdrag på lån og nye låneopptak i 2010 tilsier et anslag for langsiktig gjeld pr. 31.12.2010 på 1,414 mrd. kroner.

Tabell 2.4.6 Utvikling av kommunens langsiktige gjeld 2001 - 2014 (mill. kroner)

Tabell 2.4.6 viser utviklingen av den langsiktige gjelden. Rådmannens forslag til økonomiplan medfører at kommunens langsiktige gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelsler) ved utgangen av økonomiplanperioden vil være på om lag 1,75 mrd. kroner. Gjeldsnivået øker med hele 335,403 mill. kroner gjennom økonomiplanperioden.

Fylkesmannen har tidligere uttrykt at den langsiktige gjelden over tid ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. Her vil imidlertid gjeldens sammensetning spille inn; bl.a. hvor stor andel av gjelden som er (helt/delvis) selvfinansierende. Gjelden som andel av driftsinntektene vil i økonomiplanperioden øke fra 81,1 % i 2010 til hele 95,1 % i 2014. Det må være en målsetting å få låneandelen ned igjen mot anbefalt nivå. Dette betinger enten et lavere investeringsvolum og/eller frigjøring av midler i driftsbudsjettet til finansiering av investeringene.

Av kommunens langsiktige gjeld pr. 31.12.2009 på 1,222 mrd. kroner, utgjør gjeld knyttet til selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon (VAR) 195,839 mill. kroner. Denne gjelden blir finansiert gjennom de brukerbetalinger som kommunen krever inn fra brukere. Gjeld knyttet til selvkostområdet utgjorde 16 % av den langsiktige gjelden ved utgangen av 2009. Låneopptak knyttet til selvkostområdet utgjør 53,29 mill. kroner i 2011 og totalt 169,64 mill. kroner i hele økonomiplanperioden. Korrigert for den langsiktige gjelden knyttet til VAR-sektoren utgjør den langsiktige gjelden 65,19 % av driftsinntektene i 2010 og 74,68 % i 2014.

Kommunen mottar også rentekompensasjonstilskudd for skoleanlegg, og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra Husbanken til delvis finansiering av lån knyttet til skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjem.

Kommunens lånegjeld pr. innbygger var i 2001 kr 14.086, og den vil stige til kr 52.340 ved utløpet av planperioden.

Tabell 2.4.6 viser kommunens fond ved utgangen av 2009. For nærmere informasjon om fondssammensetningen vises til angitte kapitler i regnskapsheftet 2009 og til nærmere omtale i årsberetningen for 2009.

Tabell 2.4.6 Fonds pr 31.12.2009 (kr 1.000)

Fonds	Balansens kapittel	Regnskap 2009
Disposisjonsfond	2.56	271 293
Bundne driftsfond	2.51	60 460
Ubundne investeringsfond	2.53	272 978
Bundne investeringsfond	2.55	2 307
Sum fond		607 038

Det er gjort vedtak om bruk av en andel av ubundne investeringsfond, både i budsjett for 2010 og finansiering av prosjekter som ikke var avsluttet pr. 31.12.2009. Til sammen 31,053 mill. kroner er allerede bundet opp, slik at den reelle summen pr. 31.12.2009 er på 241,925 mill. kroner.

Det er også gjort vedtak om å bruke 3,276 mill. kroner av disposisjonsfondet i 2010 for å dekke reduksjon i vertskommunetilskuddet og inntil 3,5 mill. kroner for å dekke økte energiutgifter. Lønnsreserven inngår også i disposisjonsfond med 85,275 mill. kroner.

I investeringsbudsjettet er det lagt opp til at en avsetter inntektene fra tomtsalg til fond jordkjøp med kr 800.000 årlig i økonomiplanperioden, mens en bruker totalt 85 mill. kroner av ubundet investeringsfond til finansiering av planlagte investeringer i planperioden.

I driftsbudsjett 2010 er det forutsatt netto bruk av disposisjonsfond på 9,9 mill. kroner. Mens det på den ene siden avsettes 0,7 mill. kroner brukes 10,6 mill. kroner av disposisjonsfond til finansiering av blant annet underskuddet i pleie og omsorg i 2008. I økonomiplanperioden legges det opp til å avsette 0,9 mill. kroner til disposisjonsfond i 2012. Det er nødvendig å bruke 12,053 mill. kroner i 2011 for blant annet å dekke underskuddet i pleie- og omsorg i 2009. Det gjenstår å finne dekning for ytterligere 12 mill. kroner i 2013 og 15 mill. kroner i 2014. Inntil videre er de to siste årene i økonomiplanen rent teknisk saldert med bruk av disposisjonsfond.

2.5 Økonomisk konsekvensanalyse 2011 - 2014

De etterfølgende tabeller og figurer er en mer inngående analyse av de økonomiske konsekvenser av rådmannens forslag til økonomiplan for 2011-2014.

Tabell 2.5.1 Finansieringsanalyse 2011-2014 (kr 1.000)

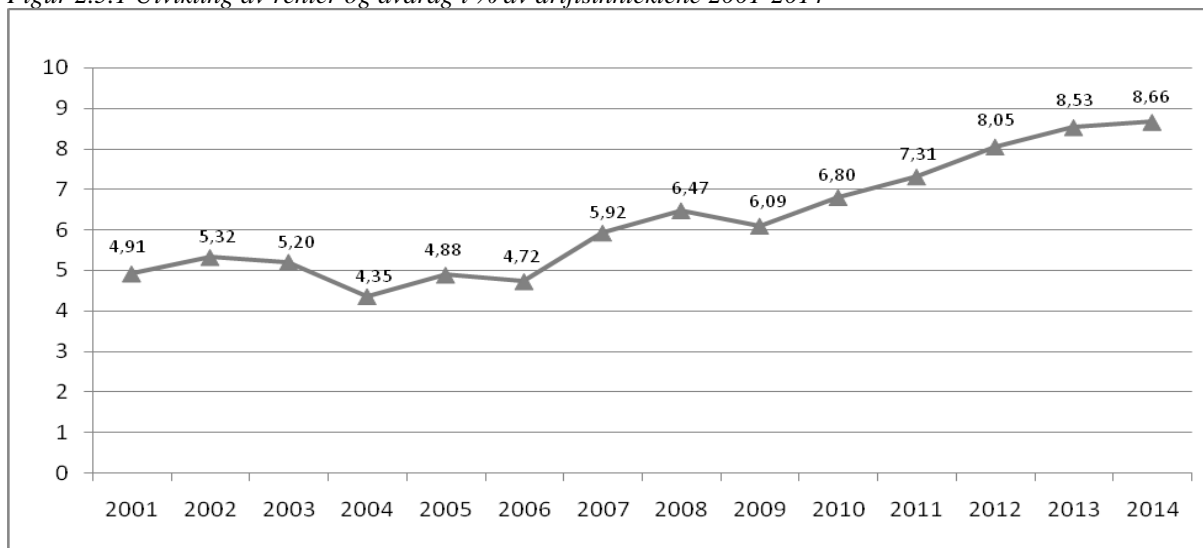
	2011	2012	2013	2014
I. Drift				
+ Driftsinntekter	1 837 861	1 841 518	1 841 874	1 839 441
- Driftsutgifter	1 781 219	1 761 561	1 763 185	1 759 604
= Brutto driftsresultat	56 642	79 957	78 689	79 837
+ Renteinntekter og utbytte	76 272	80 805	82 184	83 185
+ Mottatte avdrag sosiale lån	626	626	626	626
- Renteutgifter	56 067	64 619	69 595	69 478
- Avdrag på lån	78 273	83 639	87 527	89 839
- Sosiale utlån	359	359	359	359
= Netto driftsresultat	-1 159	12 771	4 018	3 972
II. Investeringer mv				
+ Brutto investeringsutgifter	227 206	231 498	165 720	150 977
+ Utlån mv	23 000	23 000	23 000	23 000
+ Netto renter og avdrag formidlingslån	1 095	-312	-164	-1 209
- Investeringstilskudd	4 064	4 000	5 011	0
- Andre investeringsinntekter	2 005	0	0	0
- Tomtesalg	800	800	800	800
= Netto finansieringsbehov	245 591	236 615	178 727	167 996
III. Finansiering				
+ Bruk av lån	229 522	218 498	137 709	123 977
+ Bruk av arbeidskapital	16 069	30 888	45 036	47 991
- Økning i arbeidskapital	0	12 771	4 018	3 972
= Sum finansiering	245 591	236 615	178 727	167 996

Tabellen over viser hvilke utgifter og inntekter som påvirker netto driftsresultat.

Investeringsiden må tilpasses til hva som forsvarlig kan finansieres av renter og avdrag over driftsbudsjettet. En økning av investeringsbeløpet innebærer at det må legges til rette for et permanent høyere driftsbeløp til renter og avdrag i driftsbudsjettet. Andelen rente- og avdragsutgifter i forhold til driftsinntektene har vært stigende fra 2007, med en liten nedgang i 2009, og vil fortsette å stige i hele økonomiplanperioden. Et høyt investeringsnivå som i hovedsak er finansiert av lån vil binde opp en større andel av driftsbudsjettet til finansutgifter på bekostning av den løpende drift og egenfinansiering av investeringer.

Figur 2.5.1 illustrerer kommunens utvikling i renter og avdrag i prosent av driftsinntektene i perioden 2001-2014.

Figur 2.5.1 Utvikling av renter og avdrag i % av driftsinntektene 2001-2014

Fylkesmannen har tidligere uttalt at rente- og avdragsbelastningen ikke bør overstige 7 %. Ringsaker kommune overstiger dette måltallet i hele økonomiplanperioden. Det vil være vanskelig å frigjøre nok midler i driftsbudsjettet til at en kan dekke ytterligere renter og avdrag. Dermed blir det en prioriteringssak om løpende driftsutgifter skal reduseres, dvs. omfang og/eller kvalitet på tjenesteproduksjonen, for å dekke renter og avdrag som følge av økte låneopptak til finansiering av investeringsformål.

Tabell 2.5.2 Diverse resultatstørrelser i % av driftsinntekter

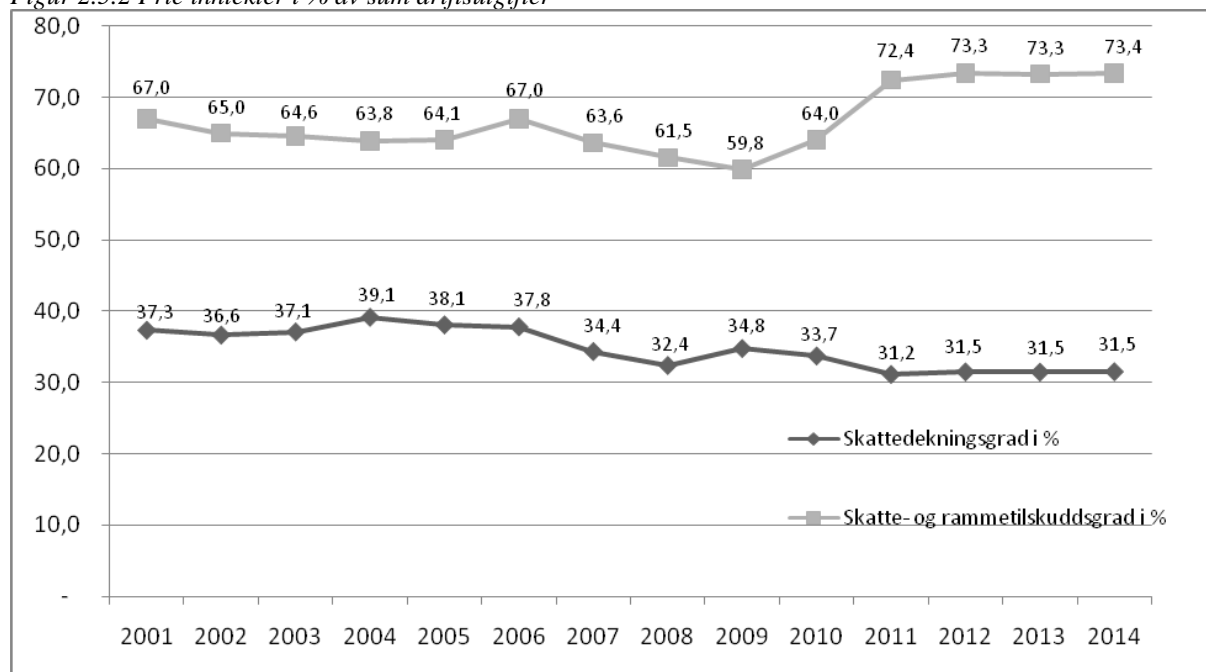
	2011	2012	2013	2014
+ Brutto driftsresultat	3,08 %	4,34 %	4,27 %	4,34 %
+ Kapitalutgiftsgrad:				
Netto renter/utbytte mv (inntekt)	1,10 %	0,88 %	0,68 %	0,75 %
Netto avdrag mv (utgift)	-4,24 %	-4,53 %	-4,74 %	-4,87 %
= Netto driftsresultat	-0,06 %	0,69 %	0,22 %	0,22 %
Netto driftsres. korr. for Eidsiva-midler	-2,39 %	-1,63 %	-2,11 %	-2,11 %

Som det fremgår av tabellen, vil kommunens driftsmargin (netto driftsresultat) ligge lavt i hele økonomiplanperioden. I 2011 er netto driftsresultat negativt som følge av inndekning av merforbruket i pleie og omsorg for 2009. Hvis det i tillegg korrigeres for Eidsiva-midler på 42,8 mill. kroner pr år i økonomiplanen, som i sin helhet er benyttet til finansiering av den løpende drift, viser tallene et betydelig underskudd hvert år i perioden. Rådmannen vil understreke behovet for at det i den aktuelle situasjonen fremover må søkes å styrke netto driftsresultat; dvs. redusere sårbarheten for svingninger i rammebetingelsene.

I hele økonomiplanperioden finansierer de frie inntekter ca 73 % av kommunens driftsutgifter. Figur 2.5.2 viser hvordan skattedekningsgraden og skatte- og rammetilskuddsgraden har utviklet seg fra 2001. Skattedekningsgraden viser hvor stor del av sum driftsutgifter som blir finansiert ved skatteinntektene, mens skatte- og rammetilskuddsgraden viser hvor stor del av driftsutgiftene som blir finansiert av frie inntekter. Figuren nedenfor viser at de frie inntektene finansierer en større del av

kommunens driftsutgifter i økonomiplanperioden enn de har gjort de siste årene. Dette skyldes bla. at øremerket statstilskudd til drift av barnehager blir innlemmet i rammetilskuddet fom. 2011. For å få en vekst i de frie inntektene er kommunen helt avhengig av å ha en befolkningsvekst på linje med landsgjennomsnittet. Så lenge folketallsveksten er lavere, vil rammeoverføringene til kommunen reduseres. Det er viktig å vurdere utviklingen av dette nøkkeltallet over tid, for å se hvor stor del av driftsutgiftene som må finansieres med andre inntekter som brukerbetaling, salgs- og leieinntekter, eiendomsskatt, refusjoner og overføringer fra andre.

Figur 2.5.2 Frie inntekter i % av sum driftsutgifter

Fylkesmannen har tidligere uttalt at brutto investeringsutgifter ikke bør utgjøre mer enn 15 % av totale driftsinntekter. Tabell 2.5.3 viser at Ringsaker er innenfor dette normtallet i hele økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.3 Brutto investeringsutgifter i % av driftsinntekter

	2011	2012	2013	2014
Brutto investeringsutgifter, inkl. utlån	13,45 %	13,66 %	10,08 %	9,30 %

De rene investeringsutgiftene i 2011 utgjør brutto 227,206 mill. kroner, mens utlån utgjør 20 mill. kroner, til sammen 247,206 mill. kroner. I tillegg kommer 3 mill. kroner til egenkapitalinnskudd i KLP. I tabell 2.5.3 er det årlige utlån på 20 mill. kroner og de rene investeringsutgiftene som inngår i investeringsbegrepet når utviklingen av investeringsutgiftene som andel av driftsinntektene er vurdert. En har her valgt å holde de andre utgiftene vedrørende formidlingslån utenom.

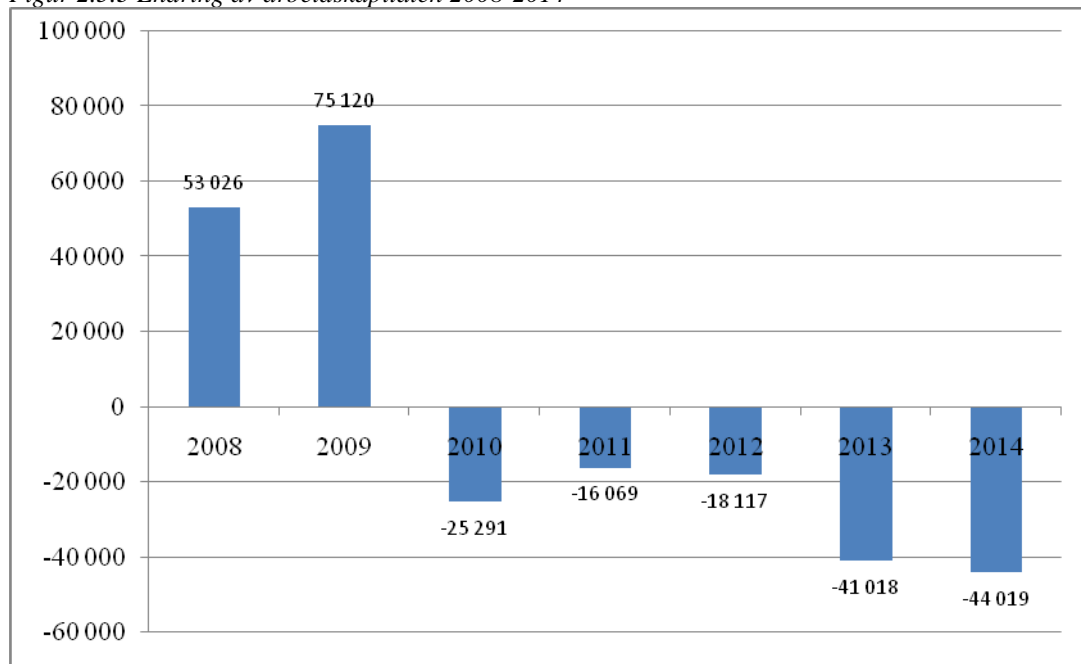
I tabell 2.5.1 er arbeidskapitalen definert som totale likvide midler og kortsiktige fordringer fratrukket kortsiktig gjeld. Balansetallene som ligger bak denne beregningen av arbeidskapitalen tar ikke hensyn til faktisk utvikling i driftsåret 2010, men bygger på regnskap 2009 og opprinnelig vedtatt budsjett 2010 (den budsjetterte økningen av arbeidskapitalen er lagt til de likvide midlene). En viser til at neste oppdatering skjer ved den gjennomgang av regnskapet som vil bli foretatt i forbindelse med årsberetningen for 2010. For de fire årene i budsjettperioden er endringen i arbeidskapital også forutsetningsvis regulert mot de likvide midlene.

Figur 2.5.3 illustrerer hvordan forslaget til budsjett og økonomiplan innvirker på arbeidskapitalen. En må imidlertid huske at utviklingen i ubrukte lånemidler vil ha betydelige konsekvenser for

arbeidskapitalen. Pr 31.12.2009 utgjorde de ubrukte lånemidlene 252,640 mill. kroner. Når disse lånemidlene som forutsatt blir brukt til finansiering av investeringsprosjekter, medfører dette en tilsvarende reduksjon av arbeidskapitalen.

Endring i arbeidskapitalen sier noe om kommunens betalingsevne har forbedret eller forverret seg i løpet av året. Det kreves en nærmere analyse av resultatet for å kunne si hvordan betalingsevnen faktisk har endret seg. Dette er nøyere analysert og kommentert i årsberetningen for 2009.

Figur 2.5.3 Endring av arbeidskapitalen 2008-2014

Det budsjetteres med en reduksjon i arbeidskapitalen i 2011 på 16,069 mill. kroner. For hele økonomiplanperioden svekkes arbeidskapitalen med 119,223 mill. kroner. Det gir grunn til bekymring når arbeidskapitalen reduseres hvert år i perioden når en vet at noe av denne reduksjonen har sammenheng med ubalanse mellom driftsinntekter og utgifter. Å tære på arbeidskapitalen for å finansiere løpende driftsutgifter er ikke en løsning en kan ha over tid. Det er helt nødvendig i tiden fremover å etablere et driftsnivå som står i forhold til driftsinntektene

